

De joodse begraafplaats van Oirschot

Nederland kent circa 230 joodse begraafplaatsen. Soms als onderdeel van een groter geheel zoals in Roermond, soms als grotere dodenakker zoals in Eindhoven, maar vaak ook zijn het heel kleine intieme begraafplaatsen. Eén daarvan is er te vinden in Oirschot.

Op den Rösheuvel

Een Joodse begraafplaats is een voor de joden heilige plaats, waar zij hun doden begraven. Het jodendom kent meerdere namen voor begraafplaats, waaronder:

- Bet Chajiem (huis van het leven)
- Bet Olam (huis van de wereld)
- Bet Kevarot (huis der graven)
- Beet Hakewarot (huis der graven)

Joodse begraafplaatsen zijn vaak heel oude begraafplaatsen omdat ze volgens de joodse traditie niet mogen worden geruimd. Het lichaam is geleend en mag niet worden verminkt. Na de dood keert de ziel terug naar de Schepper en het lichaam wordt weer aan de aarde toevertrouwd.

In de eerste helft van de 16^e eeuw kwamen er veel joden naar Nederland. Gewoonlijk worden ze in twee groepen verdeeld. De eerste groep kwam uit Spanje en Portugal. Zij worden wel Sefardische joden genoemd naar Sefarad, de Bijbelse naam voor Spanje. De tweede groep kwam uit Oost-Europa en Duitsland en worden Asjkenazische joden genoemd. Deze vervolgdenden vonden in Nederland een nieuwe thuishaven, maar de tolerantie ging niet zo ver dat hen net als de autochtonen een graf in dorp of stad werd gegund. De joodse begraafplaatsen werden zo de eerste in het buitengebied.

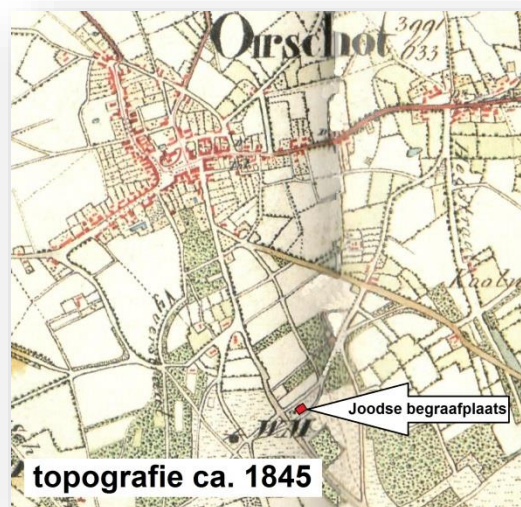
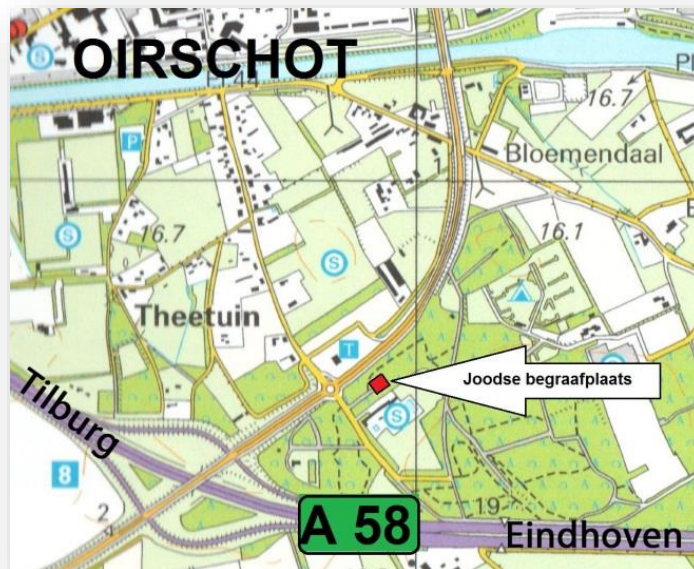
Oirschot

Ook Oirschot kende in de 19^e eeuw een kleine joodse gemeenschap die gebruik maakte van en eigen begraafplaats buiten het dorp op de hei.

Op den Rösheuvel

Tegenwoordig ligt de begraafplaats tussen de Kempenweg en het zwembad De Kemmer in een strook dennenbos. Het is een kleine begraafplaats van circa 350 m².

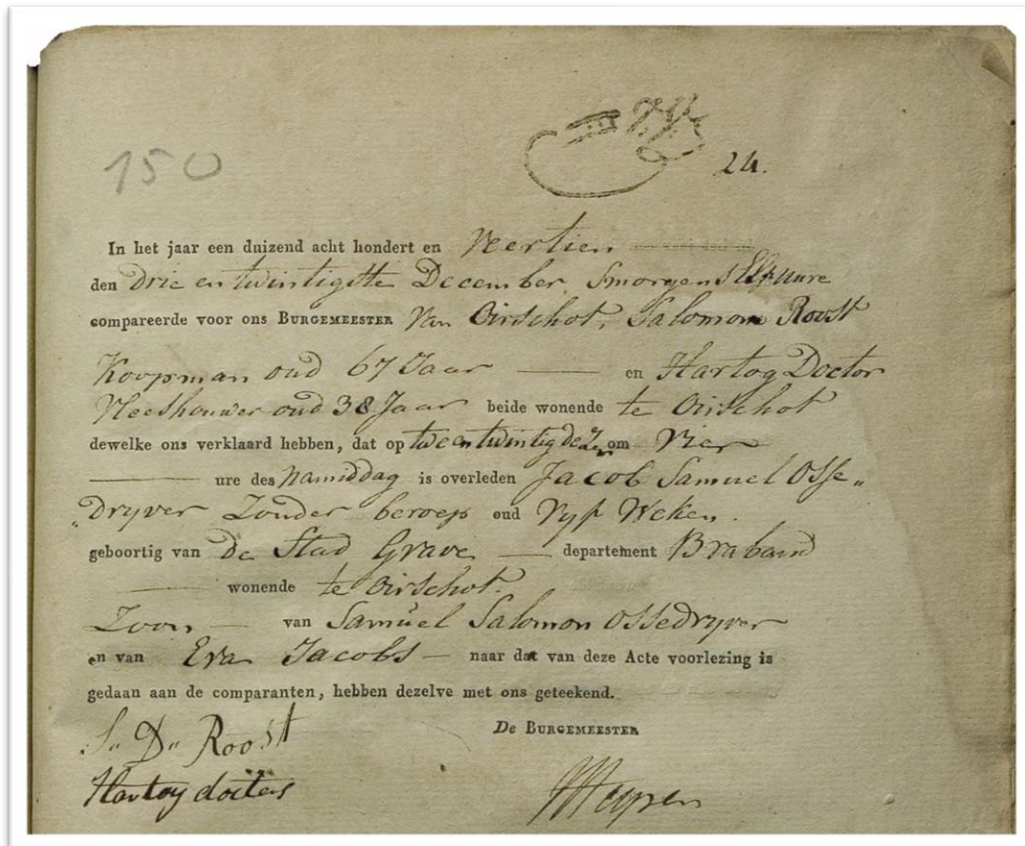

De eerste Joden kwamen omstreeks het midden van de 18e eeuw naar Oirschot, te beginnen met de vestiging van een joodse slager. Spoedig kwamen er meer en werd er een joodse gemeente gesticht. De godsdienstoefeningen vonden oorspronkelijk in een woning plaats en in 1842 kwam er een synagoge aan de Rijkesluisstraat.

De stichtingsdatum van de begraafplaats is niet bekend, maar er wordt verondersteld dat dat die omstreeks 1800 moet hebben gelegen. Volgens *Verslagen van de Permanente Commissie van het Nederlandsch-Israëlitisch Kerkgenootschap* over 1908-1913 dateert de oudste steen op de

Op den Rösheuvel

begraafplaats van 1814. Dat gaat vermoedelijk om een kindergraf, namelijk dat van de 5 weken oude Jacob Samuel Ossedrijver. Salomon Roost en Hartog Docter gaven het overlijden aan. De ouders, Samuel Salomon Ossendrijver en Eva Jacobs kwamen kennelijk vanuit Grave naar Oirschot. Jacob Samuel werd op 17 november 1814 in Grave geboren. Verdere gegevens van zijn ouders ontbreken echter.

De synagoge werd in 1905 voor het laatst gebruikt en in 1912 opgeheven omdat het aantal joden weer was afgenomen. Volgens de volkstelling van 1899 woonden er nog slechts 10 'Israëlieten' in Oirschot. Meer dan 30 zijn er overigens nooit geweest. De joodse gemeente werd bij die van Eindhoven gevoegd en het eigendom van de begraafplaats ging zodoende ook over naar de Nederlands Israëlitische Gemeente in Eindhoven.

Op de kadastrale kaart van 1832 staat de begraafplaats aangeduid als perceel sectie F nummer 1128 met een oppervlak van 940 m² dat toebehoort aan de Israelitische Gemeente van Oirschot.

Op den Rösheuvel

In 1856 wordt het oppervlak vergroot tot 2508 m² door aankoop van een stuk grond.

De Begraafwet werd in Nederland op 10 april 1869 in Staatsblad 65 gepubliceerd. Deze wet schreef voor dat in elke gemeente een begraafplaats moest zijn, die minstens 50 meter buiten de kom der gemeente ligt. Veel begraafplaatsen voldeden hier niet aan, omdat deze als kerkhof rondom de plaatselijke kerk lagen. Bovendien moest er volgens de Begraafwet in elke gemeente een algemene begraafplaats zijn. Verder werden er ook voorschriften gegeven met betrekking tot de afsluiting van begraafplaatsen. Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant verstuurden op 11 juni 1869 een circulaire naar aanleiding van de nieuwe wetgeving. De brief van 6 juli daaropvolgend van burgemeester en wethouders verschaft ons een beeld van de begraafplaats:

De Israëlitische begraafplaats is gesloten door eene poort van rasterwerk ter hoogte van 1,5 meter, omgeven door eenen wal digt bezet zijnde met meer dan 2 meter hoge mastenbomen waaromheen een sloot.

Het aantal joden in Oirschot blijft gedurende de 19^e eeuw vrij constant. In 1841 wordt er zelfs een kleine synagoge gebouwd in de Rijksluisstraat. Aantal joden in Oirschot:

1809	27
1840	30
1869	29
1899	10
1930	4

Maar tegen het einde van de eeuw daalt het aantal fors. Op de avond van Rosj Hasjana in september 1905 wordt de synagoge voor het laatst gebruikt. De Nederlands Israëlitische Gemeente van Oirschot die in 1912 nog slechts twee gezinnen telde ziet zich op een vergadering van 17 december 1912 genoodzaakt om de zelfstandige gemeente op te heffen en op te gaan in de N.I.G. van Eindhoven. De begraafplaats komt zodoende ook in handen van de N.I.G. van Eindhoven. Het perceel bestaat dan niet alleen uit de begraafplaats, maar een deel is heide en dennenbos.

De Tweede Wereldoorlog

Al enkele maanden na de Duitse bezetting in 1940 wordt de antisemitische politiek van de Nazi's in Nederland merkbaar. In 1943 worden zelfs de doden niet meer met rust gelaten want op 22 december 1943 komt er bij de burgemeester van Oirschot een brief binnen van de *Commissaris voor niet commercieele Vereenigingen en Stichtingen*. Hij schrijft:

*Te Uwer kennis wordt gebracht, dat alle Nederlandsch Israëlitische Vereenigingen en joodsche begrafenisvereenigingen op grond van de verordening 41/1941 door den Commissaris voor niet commercieele Vereenigingen en Stichtingen ontbonden zijn verklaard!
Dientengevolge zal van de in Uw gemeente gelegen joodsche begraafplaats, kadastraal: de Kloosters F 3919 61,20 A. geen gebruik meer kunnen worden gemaakt en dient deze volgens artikel 24 van de Begrafeniswet van 1869 onverwijld door U als gesloten te worden verklaard, voor zoover dit niet reeds is geschied.*

*De Districtsinspecteur
(w.g.) J.G. Boon*

Uit een collegeadvies van 30 juli 1964 blijkt dat de burgemeester bovenstaande aanschrijving kennelijk naast zich neer heeft gelegd, want op dat moment blijkt de begraafplaats nog altijd niet formeel gesloten te zijn. Na 1945 is er een Koninklijk Besluit Bezettingsmaatregelen uitgevaardigd waardoor de rechtskracht van de aanschrijving is vervallen.

Het onderhoud, een voortdurende zorg

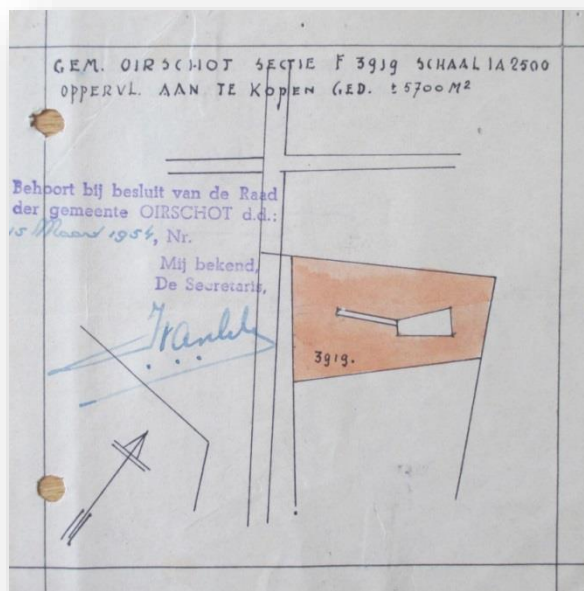
Na de oorlog ligt de begraafplaats er verwaarloosd bij en het hekwerk is op sommige plaatsen helemaal verdwenen. Burgemeester Steger kiest zo kort na de oorlog, heel tactisch, voor een kennisgeving in plaats van een aanschrijving op grond van de wet. In zijn brief van 21 april 1947 schrijft hij:
'Uit een oogpunt van piëteit ten opzichte van de ter plaatse begraven lijkten meen ik, dat er aanleiding bestaat, in de ze situatie verbetering te brengen. Het leek mij daarom wenschelijk, U met het vorenstaande in kennis te stellen.'

Per omgaande reageert de heer Frank, de secretaris, namens het kerkbestuur van de Nederlandsch Israëlitische gemeente van Eindhoven. Hij laat weten dat het bestuur voornemens is binnen een week de situatie ter plaatse te komen bekijken. Hij schrijft dat enkele jaren eerder er nog een

Op den Rösheuvel

nieuwe afrastering is geplaatst en dat iemand uit de buurt toezicht hield, maar dat door de bezetting alles is komen stil te liggen.

Eind 1947 richt de Israëlitische gemeente in Eindhoven zich tot het gemeentebestuur van Oirschot. Het onderhoud van de begraafplaats die feitelijk al lang buiten gebruik was, wordt hen steeds meer tot last. Het perceel is op dat moment veel groter dan feitelijk als begraafplaats in gebruik is. In de vergadering van 7 oktober 1947 buigt het college van burgemeester en wethouders zich over het voorstel van de Israëlitische gemeente om 2340 m² grond van het perceel dat op dat ogenblik in het geheel nog 6120 m² meet, gratis over te dragen aan de gemeente Oirschot en in ruil daarvoor de begraafplaats gratis te onderhouden. Het college voelt echter niets voor de gevraagde tegenprestatie. Niettemin wil zij het aangeboden stuk bosgrond wel kopen tegen een prijs van 30 cent per m² en 150 gulden te betalen als vergoeding voor de houtopstand. De uiteindelijke koop komt pas tot stand bij raadsbesluit van 15 maart 1954 waarna de begraafplaats nog slechts 444 m² meet.

De afrastering komt regelmatig als probleem terug op de agenda. In november 1963 is het weer zover dat er iets aan moet gebeuren. De gemeente bouwt dan in de directe nabijheid een nieuw zwembad en er worden ook regelmatig vernielingen aangericht. Verder wordt er regelmatig in de omgeving afval illegaal gedumpt waardoor het gebied sterk verloedert. De gemeente wil overleg openen met de Nederlandse Israëlitische gemeente om te bevorderen dat de aanwezige graven zullen worden overgebracht naar de joodse begraafplaats in Eindhoven waarna de begraafplaats zal worden opgeheven. De gemeente wil dan nog wel een gedenkteken van ijzer of steen voor haar rekening laten plaatsen ter blijvende herinnering aan de begraafplaats. Per brief van 11 november 1965 doet de gemeente een voorstel van die strekking aan de Israëlitisch gemeente. De vernielingen door baldadige jeugd nemen steeds ernstiger vormen aan en de gemeente Oirschot. Op 16 juni 1966 ontvangt het gemeentebestuur een brief van

Op den Rösheuvel

opperrabbijn Berlinger uit Amsterdam. Hij heeft inmiddels samen met de burgemeester een bezoek aan de begraafplaats gebracht. Hij laat echter weten dat hij tot de slotsom is gekomen dat de begraafplaats gehandhaafd moet worden uit joods-religieus en piëteitsoogpunt. De gemeente heeft dan inmiddels informeel het noodzakelijke onderhoud op zich genomen wat bestaat uit het jaarlijks maaien en opschonen. In 1976 laat de gemeente nog eens weten dat zij niet verplicht is dit onderhoud uit te voeren, maar het niettemin zonder verdere verplichting wil blijven verzorgen.

Aanwijzing rijksmonumenten

In de loop van de jaren '80 van de vorige neemt het besef van de cultuurhistorische waarde van begraafplaatsen en graftekens steeds meer toe. In het kader van het Monumenten Inventarisatieproject wordt ook menig begraafplaats bezocht en geïnventariseerd. En op de lijsten van de daarop volgende selectie komt vervolgens ook menig object van funerair erfgoed voor, waaronder deze begraafplaats. Op 10 mei 2000 zijn de dan nog bestaande graftekens door de minister aangewezen als rijksmonument.

De minister motiveert zijn aanwijzing met de volgende waardering:

Het grafmonument is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de Joodse grafcultuur op het platteland, het is tevens van belang als herinnering aan het sociale isolement van het Joodse volksdeel op het platteland en voor de typologische ontwikkeling van het grafmonument. Het heeft ensemblewaarde door de samenhang met het in de vrije natuur gelegen complex. Het is gaaf bewaard gebleven en typologisch betrekkelijk zeldzaam.

De bestaande begraafplaats

De toegangspoort

De donkergroene houten toegangspoort is vormgegeven als een abstracte interpretatie van een *Chanukah Menorah* of negenarmige kandelaar. Aan de onderzijde zijn een *Davidster* en de twee *Stenen Tafelen* verwerkt. Op het hek zit een bordje met de tekst:

**OUDE JOODSE BEGRAAFPLAATS
IN GEBRUIK SEDERT ±1800**

Overigens wordt de begraafplaats afgescheiden van het omringende dennenbos door een eenvoudig hekwerk van betonnen paaltjes met prikkeldraad.

Op den Rösheuvel

De bestaande grafstenen

Hoeveel begravingen er in de loop der tijd zijn geweest is niet precies bekend.

Een analyse van de joodse gemeenschap van Oirschot over de periode 1730-1915 geeft als uitkomst dat hier mogelijk circa 60 personen zijn begraven. Maar tevens werden er hier overledenen uit Boxtel begraven. De meest recente steen is van Daniël de Winter uit 1905, begraven 22 februari 1905 en twee dagen daarvoor overleden. Er resten nog 9 grafstenen waaronder één anonieme.

De grafstenen zijn allemaal van het staande type, naar het gebruik bij de Asjkenazische joden die afkomstig zijn uit Centraal-, Oost-, en deels West-Europa.¹

De graven liggen naar joods gebruik met de voeten naar het zuidoosten, zodat de doden bij de verrijzenis op de Laatste Dag met het gezicht naar Jeruzalem gericht staan. Joden geloven dat de Messias, wanneer hij komt (in de heilige stad Jeruzalem), hen zal opwekken uit de dood en zal meenemen naar de hemel.

Op de volgende pagina's worden de stenen afzonderlijk nader beschreven.

¹ Aan het einde van de periode van het joods bestuur in het land Israël, ten tijde van de vernietiging van de Tweede Tempel in Jeruzalem door de Romeinen, werden de joden uit het land verbannen. (de Diaspora) Gedurende de daaropvolgende eeuwen verdeelden de verbannen joden zich hoofdzakelijk in drie grote groepen: de Asjkenazische joden in Centraal-, Oost-, en deels West-Europa, de Sefardische joden in Zuid-Europa en de Mizrachi-joden in wat nu de Arabische landen zijn.

graf 1: IZAAK DOCTERS

Oirschot, 23 december 1807 – Oirschot, 15 december 1893

Het hardstenen staande grafmonument is aan de bovenzijde deels afgebroken. Daarboven staat een deels bewaard gebleven Hebreeuwse tekst:

נקבר שנת תרנ"ד תנצבה

(Begraven in het jaar 5654 T.N.Z.B.H)²
Onder de tekst:

**HIER RUST
IZAAK DOCTERS GEBOREN TE OIRSCHOT**

**23 KISLEW 5568
23 DEC. 1807**

EN OVERLEDEN TE BOKSTEL

**6 THEBET 5654
15 DEC. 1893**

**IN DEN OUDERDOM VAN 86 JAAR
Z.A.R.I.V.**

² De Hebreeuwse tekst op Joodse grafstenen begint en eindigt bijna altijd met dezelfde tekens: hij begint met **פ** (PN), wat staat voor Po Niqbar (hier is begraven), of met **ט** (PT), wat staat voor Po Tamoen (hier is verborgen), en eindigt met **תנצבה**, (TNTBH) wat staat voor Tijeh Nisjmato Tseroera Bitsoer Hachajim (zijn/ haar ziel gebundeld in de bundel [der zielen] des levens).

graf 2: PHILIP LEVIES.

(Moshe Jehoshua)

Oirschot, 15 mei 1813 – Oirschot, 10 juni 1846

Het hardstenen staande grafmonument heeft een gelobde top en een inscriptie in de Hebreeuwse taal:

**פ"נ הב"ח שהלך כל ימיו בדרך הישר משה יהושע בן יהודא הלוי
ז"ל נפטר בשם טוב ליל ט"ז לחדש סיון ונקבר ביום י"ח בו שנת
תר"ו לפ"ק ת נ צ ב ה**

(Hier Rust De vrijgezel die al zijn dagen de rechte weg bewandelde Moshe Jehoshua, zoon van Jehuda ha-Levi z.l. Hij overleed in goede naam de 16e van de maand Sivan En hij werd begraven op de 18e van die maand van het jaar 5606 T.N.Z.B.H.)

graf 3: Levie Philip Levies

(oudste nog bestaande graf)

Oirschot, 4 mei 1774 – Oirschot, 30 december 1845

Het hardstenen staande grafmonument heeft een gelobde top en een inscriptie in de Hebreeuwse taal:

**פ"נ הלך תמים ופעל צדק כ' יהודא בן יהושע הלוי ז"ל נקרא לחיי
עד ביום ב' לחדש טבת ונקבר למחרתו ביום ג' בו שנת תר"ו
לפ"ק ת נ צ ב ה**

(Hier rust Hij ging de weg der ingetogenen en hij handelde rechtvaardig. De heer Jehuda zoon van Jehoshua ha-Levi Hij werd geroepen tot het Eeuwige Leven op de 2e Tevet en hij werd de volgende dag begraven op de 3e van die maand van het jaar 5606 T.N.Z.B.H.)

**graf 4: Daniel de Winter
(jongste begraiving)**

Veghel, 20 oktober 1858 – Oirschot, 20 februari 1905

Het hardstenen staande grafmonument is aan de bovenzijde deels afgebroken. In de steen een inscriptie in de Hebreeuwse taal:

**פ"נ איש אהוב ונכבד גדלי דע ווינטער הנולד מן רעכלא נפטר
ביום ב'ט"ו אדר א' ונקבר ביום ד' י"ז בו תרס"ה לפ"ק ת נ צ ב ה³**

(Hier rust Een man, geliefd en geerd Gedalya de Winter die is geboren uit Rechele Hij overleed op maandag de 16e Adar I en hij werd begraven op woensdag de 17e van die maand 5665 T.N.Z.B.H.)

met daaronder in het Nederlands:

**HIER RUST
DANIËL DE WINTER
GEB. TE VEGHEL 20 OCT. 1858
OVERL. TE OIRSCHOT 20 FEBR. ¹⁹⁰⁵
5665
IN DEN OUDERDOM VAN 47 JAAR
Z.A.R.I.V.**

³ De laatste letter -hee - van de naam Gedalya is weggelaten ter vermijding van de lettercombinatie yud-hee :- dit is de weergave van God's naam.

graf 5: Hartog Docters

Oirschot, 17 februari 1852 – Oirschot, 21 augustus 1898

Het hardstenen staande grafmonument is geornamenteerd met florale motieven in laagrelief. Op het monument een inscriptie in de Hebreeuwse taal:

**פ"נ הבחור צבי בן יצחק דאקטרס ושם אמו חנה נפטר ג' אלול
תרנ"ח לפ"ק ת נ צ ב ה**

(Hier rust de vrijgezel Zvi zoon van Isaac Hartog en de naam van zijn moeder was Channa Hij overleed de 3e Eloel 5658 T.N.Z.B.H.)

Met daaronder in het Nederlands:

**HIER RUST HARTOG DOCTERS
GEB. TE OIRSCHOT 17 FEBRUARI 1852**

**OVERL. 21 AUGUSTUS 1898
3 ELOEL 5658**

Z.A.R.I.V.

graf 6: Jeanette Docters.

Oirschot, 30 mei 1849 – Oirschot, 14 juni 1884

Het hardstenen staande grafmonument bestaat uit een recht afgesloten steen met een deels verdwenen overkragende lijst. De steen is geornamenteerd met florale motieven in laagrelief. In het Hebreeuws staat er op de steen:

**פ"ט הבתולה היקרה שינא בת כ"ה יצחק דאקטארס ושם אמה חיה
אשר הלכה לעולמה ביום כ"א סיון תרמ"ד לפ"ק**

(Hier is geborgen De dierbare ongetrouwde mejuffrouw Scheine dochter van de heer Isaac Docters En de naam van haar moeder was Chaya. Die naar haar Eeuwige Wereld ging op de 21e Sivan 5644)

Met daaronder in het Nederlands::

**HIER RUST
JEANNETTE DOCTERS
GEBOREN TE OIRSCHOT
30 MEI 1849
OVERLEDEN ALDAAR
14 JUNI 1884
H.A.R.I.V.**

graf 7: anoniem.

Anoniem grafteken, waarschijnlijk daterende uit omstreeks 1940.
Het grafmonument bestaat uit een laag, in doorsnede vierkant, hardstenen paaltje met een ingehakte Hebreeuwse letter **ש** in een rechthoekig kader.

graf 8: Roos Koppens.

Oisterwijk, 22 februari 1821 – Oirschot, 18 mei 1868

Het hardstenen staande grafmonument bestaat uit een recht afgesloten steen. De steen is geornamenteerd met florale motieven in laagrelief. Op de steen staat boven een tekst in de Hebreeuwse taal:

**פ"ט מ' בלימא בת ר' יעקב ושם אמה שפרינץ מתה ביום ב' כ"ו
אייר תרכ"ח לפ"ק תמ"כ**

(Hier is geborgen Mevrouw Blieme dochter van de heer Ja'akov En de naam van haar moeder was Sprints Zij stierf op maandag de 12e Iyar 5658 Moge zij in ere rusten.)

En daaronder de Nederlandse inscriptie:

**HIER RUST
ROOS KOPPENS
ECHTG^E VAN LEVIE GROENEWOUD
OVERL. TE OIRSCHOT ^{26 IJAR} 5628
18 MEI
IN DEN OUDERDOM VAN 48 JAREN.
Z.A.R.I.V.**

graf 9: Sara Roost.

Oirschot, 9 juli 1784 - Oirschot, 17 december 1853

Het hardstenen staande grafmonument heeft een gelobde top en een inscriptie in de Hebreeuwse taal:

**פ"נ אשת חיל מרת שרה לאה בת כ' שלמה אשת כ"ה יהודא הלוי
נפטרה ביום שבת קדש ט"ז כסלו ונקברה ביום א' י"ז בו שנת
תרי"ד לפ"ק ת נ צ ב ה**

(Hier rust Een flinke vrouw, mevrouw Sara Lea Dochter van de heer Shlomo Vrouw van de heer Jehuda ha-Levi Zij overleed op de Heilige Shabbat de 16e Kislev en zij werd begraven op zondag de 17e van die maand van het jaar 5614 T.N.Z.B.H.)

Toegankelijkheid

De begraafplaats is vrij toegankelijk.

bronnen:

- de Hebreeuwse teksten en hun vertalingen zijn ontleend aan *Het stenen archief* van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap
- *Campinia*, 27^e jaargang no. 105 april 1997, Joodse bedrijvigheid in Oirschot, Jacques Mijland
- rijksmonumentenregister
- Joods Historisch Museum te Amsterdam
- *Verborg en in Brabantse Bodem*, joodse begraafplaatsen in Noord-Brabant, J. Bader / M. Cahen, Stichting Zuidelijk Historisch Contact Tilburg 2002.
- *Oase in 'n woestijn*, De joodse gemeente van Eindhoven (1770-1920), J. Bader, Breda 1999
- het gemeentearchief van Oirschot, berustend bij het RHCe
- wikipedia

juli 2016

W.L.P. Coolen

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

BEGRAAFBOEKJE

Er is een oud begraafboekje uit 1807 met op de omslag de tekst: 'Leijst met de Lijke der Joodsche gemeente binne Oirschot'. (DTB Oirschot 32.24; overledene 1768 tot 1810 en geborenen 1768 tot 1810) Hierin staan zes begravingen opgetekend. De eerste teraardebestelling die in dit boekje is opgenomen vond plaats op 21 januari 1807. Vijf begravingen later stopt men abrupt in 1810.

1807

Leijst met de Lijke der Joodsche gemeente binne Oirschot'.

Nathan Abraham Roost
Geboore den 18e Junij 1768

Caat Abraham Roost
Geboore den 19 April 1774

Levie Philip Levies
Geboore den 4 Meij 1774

Marjan Salomon Roost
Geboore den 6 Junij 1775

Abraham Philip Levies
Geboore den 2 Junij 1778

Roos Philip Levies
Geboore den 8 November 1781

Sara Salomon Roost
Geboore 22 Meij 1783

Abraham Jacops
Gebore den 25 Augus 1795

David Nathan Roost
Geboore den 10 September 1795

Hanna Nathan Roost
Gebore den 10 April 1797

Roos Nathan Roost
Gebore 28 Maart 1800

Samuel Nathan Roost
Gebore den 12 Februari 1803

Marjan Nathan Roost

Op den Rösheuvel

Gebore 19 December 1804

Judit Hartog Docters
Gebore den 19 Meij 1805

Benedictus Nathan Roost
Gebore den 20 Junij 1806

Machiel Jacop Oppenheim
Gebore den 7 Maart 1807

Izak Hartog Docters
Gebore den 23 December 1807

Sara Nathan Roost
Gebore den 4 Maart 1808

Dientje Hartog Docters
Gebore den 5 Jan. 1810

Jacob Heijmans Levie Oud 26
Jaaren geboore te Bladel En
Gewoont op de Buijte Sluijs
Overleeden den 21 januarij 1807
Op dato begraave alhier [slecht leesbaar:" 2 opvolg"?)

Hartog Meijer oud 58 Jaaren
Geboore van Amsterdam
En woonde alhier Overleede
den 6 Maart 1807 En gegrave den 8 dito

Judiek de dogter van Nathan
Abraham Geboore Alhier
Overleede den 14 Junij 1808
En begrave den 15 dito

Rosa Levie Aaron Oud 60 Jaaren
Geboore van S: Hage woonende tot
Boxtel Overleede den 23 Meij 1809
Op dato Begraave Alhier

Belia Sijmons oud 70 jaar Geboore van
Amsterdam en Overleede te Boxtel den
17 Hooijmaand 1809 En Begraaven alhier
op den 18 dito

Sara de Dogter van Hartog Isak
Oud 6 Maande gebore alhier
overleede den 9 Noveme 1800 tien
Begraave op dato

BIJLAGE 2

GENEALOGISCHE FRAGMENTEN

De familie Docters

Generatie I

- I. Hartog Docters, geb. te Amsterdam in 1777 zn. Izak Benjamin Docters en Judie van Wielen, vleeschhouwer, ovl. (ongeveer 75 jaar oud) te Oirschot op 13 sep 1852, tr. met Schoontje Wallag (Wallich), geb. te Amsterdam circa 1776, dr. Benjamin Wallich en Theresia Salomans, ovl. (ongeveer 39 jaar oud) te Oirschot op 3 juni 1815.

Wellicht zijn ook zij beide hier begraven.

Uit dit huwelijk één zoon:

1. Izaak (Izak) Docters, geb. te Oirschot op 23 december 1807, ovl. (85 jaar oud) te Boxtel op 15 december 1893, volgt II.

Generatie II

- II. **Izaak (Izak) Docters**, zn. van Hartog Docters (vleeschhouwer) en Schoontje Wallag, geb. te Oirschot op 23 december 1807, looier, vleeschhouwer, ovl. (85 jaar oud) te Boxtel op 15 december 1893, begr. te Oirschot op de Joodse begraafplaats (**graf 1**), tr. (resp. 40 en 30 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Oss op 26 mei 1848 met Antje Levinson, dr. van Alexander Levison en Gonda Isaacs van der Wielen, geb. te Bergen op Zoom op 26 oktober 1817, ovl. (78 jaar oud) te Boxtel op 21 juni 1896.

Uit dit huwelijk 6 kinderen:

1. **Jeannette Docters**, geb. te Oirschot op 30 mei 1849, ongehuwd, ovl. (35 jaar oud) te Oirschot op 14 juni 1884, begr. te Oirschot op de Joodse begraafplaats (**graf 6**).
2. Allegonda Docters, geb. te Oirschot op 16 november 1850, ovl. (79 jaar oud) te Rotterdam op 14 juni 1930, tr. (Burgerlijke Stand) met Lazarus de Wit, geb. te St. Oedenrode op 7 maart 1851 zn. Izak de Wit en Sara Manuel, vleeschhouwer, ovl. (76 jaar oud) te Rotterdam op 15 juli 1927. In 1905 verhuisd naar Rotterdam.
3. Judith Docters, geb. te Oirschot op 10 mei 1851, winkelierster, ovl. (66 jaar oud) te Ophemert op 17 december 1917, tr. (33 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Boxtel op 30 april 1885 met Herman van Blijdenstijn, geb. te Ophemert zn. Emanuël van Blijdenstijn en Maria van Buren.
4. **Hartog Docters**, geb. te Oirschot op 17 februari 1852, ongehuwd; zonder beroep, ovl. (46 jaar oud) te Loon op Zand wonend Sprang-Capelle op 21 augustus 1898, begr. te Oirschot op de Joodse begraafplaats (**graf 5**).
5. Elisabeth Docters, geb. te Oirschot op 10 mrt 1857, tr. (resp. 45 en 29 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Waalwijk op 7 mei 1902 met Samuel Joseph van Dam, geb. te Oisterwijk op 21 oktober 1872 zn. van Jozeph van Dam en Ester Dormits.
6. Alexander Docters, geb. te Oirschot op 6 juli 1859, koopman, ovl. (77 jaar oud) te Eindhoven op 20 juil 1936, tr. (resp. 38 en 31 jaar

oud) (Burgerlijke Stand) te 's-Hertogenbosch op 1 september 1897 met Marianna van Vlijmen, geb. te 's-Hertogenbosch op 30 november 1865 dr. Joseph van Vlijmen en Beletje Polak.

-0-0-0-0-0-0-

Gezin van Levie Philip Levies en Sara Roost

Levie Philip Levies, zn. van Philip Leves en Sebilla David Roost, ged. te Oirschot op 4 mei 1774, slager, ovl. (ongeveer 71 jaar oud) te Oirschot op 30 december 1845, begr. te Oirschot Joodse begraafplaats (**graf 3**).
tr. (resp. ongeveer 37 en 27 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Oirschot op 11 jan 1812 met

Sara Roost, dr. van Salomon Roost en Clare Alexander, geb. te Oirschot op 9 juli 1784, ovl. (69 jaar oud) te Oirschot op 17 december 1853, begr. te Oirschot op de joodse begraafplaats (**graf 9**).

Uit dit huwelijk 2 kinderen:

1. Clara Levis, geb. te Oirschot op 9 juli 1820.
2. **Philip Levies (Levis)**, geb. te Oirschot op 15 mei 1813, leerlooier; ongehuwd, ovl. (33 jaar oud) te Oirschot op 10 juni 1846, begr. te Oirschot op de joodse begraafplaats (**graf 2**).

-0-0-0-0-0-0-

De Rijksluisstraat rond 1920. Het tweede pand aan de linkerkzijde was van 1841 tot 1912 de synagoge van Oirschot. Het gebouw is in 1956 afgebroken.

De familie Groenewoud.

Generatie I

- I. Samuel Levij (Groenewoud), zn. van Jacob Samuel Levi (Groenewoud) (vleeshouwer) en Johanna Andriese, geb. te Steenberg en circa 1780, slager, ovl. (ongeveer 62 jaar oud) te Oirschot op 24 apr 1842, tr. met Mariana (Marjan) Salomon (Roost), dr. van Salomon David Roost en Clare Alexander, ged. te Oirschot op 6 jun 1775, ovl. (ongeveer 76 jaar oud) te Oirschot op 24 jan 1852.

Uit dit huwelijk 2 zonen:

1. Mozes Samuel Levij Groenewoudt, geb. te Steenberg en op 12 jan 1808, ovl. (85 jaar oud) te Gorinchem op 5 jul 1893, volgt IIa.
2. Levij Levij Groenewoud, geb. te Steenberg en op 30 dec 1811, ovl. (minstens 56 jaar oud) na 1868, volgt IIb.

Generatie II

- IIa. Mozes Samuel Levij Groenewoudt, zn. van Samuel Levij (Groenewoud) (I) (slager) en Marjan (Mariana) Salomon (Roost), geb. te Steenberg en op 12 januari 1808, koopman, ovl. (85 jaar oud) te Gorinchem op 5 juli 1893, tr. (resp. 34 en 26 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Woensel op 26 mei 1842 met Elisabeth Hartog, geb. te Tongelre op 5 april 1816 dr. Jonas Hartog en Veronica Hertog, ovl. (77 jaar oud) te Gorinchem op 5 juli 1893.

Uit dit huwelijk 6 kinderen:

1. Samuel Groenewoud, geb. te Oirschot op 3 mei 1845, leerlooier, ovl. (84 jaar oud) te Rotterdam op 28 december 1929, tr. (Burgerlijke Stand) met Bernardina Schooning.
2. Hartog Groenewoud, geb. te Oirschot op 2 mei 1847, koopman. Hartog vertrekt naar Londen op 21 september 1874.
3. Jacob Groenewoud, geb. te Oirschot op 8 oktober 1849, leerlooier. Jacob verhuist op 14 augustus 1879 naar St. Oedenrode.
4. Johanna Groenewoud, geb. te Oirschot op 17 mei 1852, ovl. (48 jaar oud) te Gorinchem op 6 november 1900.
5. Salomon Groenewoud, geb. te Oirschot op 28 mei 1854. Salomon verhuist op 21 juni 1878 naar Gestel.
6. Veronica Groenewoud, geb. te Oirschot op 30 maart 1856, ovl. (81 jaar oud) te Rotterdam op 7 juli 1937.

- IIb. Levij Levij Groenewoud, zn. van Samuel Levij (Groenewoud) (I) (slager) en Marjan (Mariana) Salomon (Roost), geb. te Steenberg en op 30 december 1811, leerlooier; koopman, slager, ovl. (minstens 56 jaar oud) na 1868, tr. (resp. 41 en 31 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Vught op 28 januari 1853 met **Roos Koppens**, geb. te Oisterwijk op 22 februari 1821 dr. Jacob Koppens en Prins Sousman de Roos, ovl. (47 jaar oud) te Oirschot op 18 mei 1868, begr. te Oirschot op de

joodse begraafplaats (**graf 8**).

Uit dit huwelijk 6 kinderen:

1. Doodgeb. zoon Levi, geb. te Oirschot op 24 december 1853.
2. Marianna Levie, geb. te Oirschot op 3 augustus 1855, ovl. (1 jaar oud) te Oirschot op 24 januari 1857.
3. Jacob Levi (Bij de geboorteakte is later in de marge een opmerking / correctie geplaatst die vermeldt dat de naam van de vader moet worden gelezen als 'Groeneveld' en niet 'Levi' als gevolg van het vonnis van de arrondissementsrechtbank van Den Bosch d.d. 13 november 1896), geb. te Oirschot op 2 november 1856, koopman; ongehuwd, ovl. (61 jaar oud) te Tilburg op 19 januari 1918.
4. Elisabeth (Betje) Levie alias Groenewoud, geb. te Oirschot op 27 maart 1859, ovl. (81 jaar oud) te Warnsveld op 3 januari 1941, tr. (resp. 39 en 53 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Tilburg op 6 december 1898 met Samuel van Gelder, geb. te Zutphen op 22 februari 1845.
5. Doodgeb. zoon Levi, geb. te Oirschot op 10 januari 1863.
6. Samuel Levie (Groenewoud), geb. te Oirschot op 29 maart 1864, ovl. (61 jaar oud) te Tilburg op 26 november 1925, tr. (33 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Haarlem op 31 maart 1897 met Lea Cauveren, geb. te Aarlanderveen dr. Salomon Joseph Cauveren en Beletje Mozes de Vries.

-0-0-0-0-0-0-

Gezin van Daniel de Winter en Sientje de Groot

Daniel de Winter, geb. te Veghel op 20 okt. 1858, zn. Israël de Winter en Regina de Jongh, koopman, ovl. (46 jaar oud) te Oirschot op 20 feb 1905, begr. te Oirschot op de joodse begraafplaats (**graf 4**).

tr. (resp. 28 en 29 jaar oud) (Burgerlijke Stand) te Oirschot op 2 aug 1887 met Sientje de Groot, dr. van Andries de Groot (vleeschhouwer) en Sophia Falk, geb. te Oirschot op 19 maart 1858, ovl. (81 jaar oud) te Veghel op 25 augustus 1939.

Uit dit huwelijk geen kinderen bekend.

-0-0-0-0-0-0-